

TÜRKİYE OKUMA KÜLTÜRÜ HARİTASI

İsmail ZENGİN

Emekli / Öğretmen-Eğitim Danışmanı /Araştırmacı

Değerli Okurlar;

Bu makaleyi sabırla sonuna kadar okumanız halinde ülkemizde demokrasinin neden gelişemediğini, gençlerimizin PISA, TIMSS, PIRLS gibi sınavlarda neden başarılı olmadıklarını, İnsani Gelişmişlik Endeksi vd. endekslerde Türkiye'nin dünyadaki genel göstergeleri ve siyasi dünya görüşleri ile kitap okuma alışkanlığı arasındaki ilişki hakkında daha fazla fikir sahibi olacaksınız.

Günümüz dünyası bilginin üretilmesi, kullanılması ve aktarılmasına yönelik sosyal, siyasal, ekonomik vb. alanlarda çok hızlı bir değişim içerisindedir. İnsanların, sürekli değişim içinde bulunan hayata uyum sağlamaları ancak sahip oldukları bilgilere yenilerini eklemeleri ile olanaklıdır. Bilgiye ulaşmanın ve onu sürekli güncellenmenin en etkili yollarından biri ise okumaktır. Okuyan birey; düşünen, yargılayan, eleştiren, bilgiye ve kitaba gereksinim duyan, çağdaş bir bireydir.

Dahası İslam Dini, okuyup, yazmaya büyük önem vermiştir. İlk ilahi emir "Oku" dur. Okumamak ise Allah'a isyandır. Çünkü okumak Allah'ın emridir. Buna rağmen Müslümanlar bunun gereğini yerine getiremedikleri için geri kamışlardır(Prof. Dr. Fahri Kayadibi). Oysa İslam, düşünen ve aklını kullanan insana hitap eder.

Okuma kültürü ve kütüphane kullanma alışkanlığı konusunda tarihimize bakıldığında, bu alışkanlığın hiçbir dönemde toplum temelinde bir zemininin olmadığı görülmektedir. Dünyanın kitap okuma oranları dikkate alındığında Türkiye'de kitap ve gazete okuma oranı gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülkeye göre oldukça düşüktür.

Örneğin kitap satın almak için yılda bir Norveçli 137, Alman 122, Belçikalı ve Avustralyalı 100, Güney Koreli 39 dolar ayırırken ve dünya ortalaması 1,3 dolar iken ülkemizde ise bir kişi kitaba yılda sadece 0,45 dolar yani 45 sent ayırabilmektedir (İbrahim Ortaş, 2014). Uluslararası PISA ve PIRLS gibi okur-yazarlık araştırma bulguları da az okuyan ve okuduğunu anlamayan bir ülke olduğumuzu doğrulamaktadır. Bu durum ülkemizin kültürel gelişimi için önemli bir tehdittir.

Sonuç olarak, gelişmiş birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de okumayı geliştirmeye yönelik kurum ve kuruluşların niceliği ve niteliği arttıkça ve devlet politikası ekseninde ele alınıp, uzmanlar, çocuklar ve aileler paydasında oluşturulacak uygulamalar çerçevesinde okuma kültürünün de gelişeceği düşünülmektedir.

Bu makalede konu ile ilgili yapılan yeni araştırmaları okur ile paylaşmak ve toplumun kültür düzeyini arttırmak amacıyla genç kuşağa okumayı sevdirmek için yapılabilecekler tartışılmaktadır. Çalışmaya ilişkin veriler, envanter tarama ile elde edilmiştir. Ulusal ve uluslararası alanda "okuma, okuma alışkanlığı ve okuma kültürü" kavramlarına, ilgili veri tabanları taranarak ulaşılmıştır.

1. İNSANLIĞIN VE UYGARLIĞIN YARATICISI KİTAPTIR

Kitaplar; bilgiyi gelecek kuşaklara aktarmanın en önemli araçlarıdır. Kitabın değeri ancak bilgiye gereksinim duyan ve ondan yararlananlar tarafından bilinmektedir. Yaklaşık 2000 yıl öncesinden Ovidius"Gençlerini kitapla beslemeyen toplumların sonu acıdır" uyarısını yapmıştır. Benzer şekilde Benjamin Franklin'e atfen "Bir ülkede okumaya karşı istek artmadıkça, gaflet ve gafletten doğacak felaket azalmaz" denilmektedir. Japon felsefesi "sadece vücudumuzdaki değil, zihnimizdeki ve ruhumuzdaki kirlenmeyi de akan suya bırakmamız gerekiyor. O zaman banyoya mini bir kitaplık yaptırarak dünyadan uzaklaşmak şart" görüşüne sahiptir. Bir Finlandiya atasözü: "Kitaplıklar demokrasinin kaleleridir" demektedir.

Ünlü kimya bilimcisi Madam Curie yaşam öyküsünde " bütün yoksulluğuna karşın geceleri sokak lambaları altında ders çalışarak eğitimini tamamladığını anlatmaktadır. Yaşamın farkına varmak, olayları sentezlemek veya analiz etmek için belirli bir bilincin oluşması yaşamdan zevk almak için okumak ve mutlaka okumak gerekir. Aksi taktirde Uğur Mumcu'nun meşhur sözü olan "bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olunur".

Okumanın, en dar anlamıyla, insanın sadece okul hayatında bir ihtiyacı olduğu anlayışı artık yıkılmıştır. Yine, okumanın belli bir yaşta okulda öğrenildiği anlayışı da geçerliğini yitirmiştir. Çağımızda süregelen hızlı değişim sonucu, okuma boş zamanların değerlendirilmesi olmaktan ziyade, hayatın bir gereği haline gelmiştir.

Okuma alışkanlığı sadece bireysel değil, toplumsal açıdan da bir gelişmişlik kistası olarak dikkate alınmakta, örneğin okumayla ilgi ve refah düzeyi arasında önemli bir koşutluk ve etkileşim olduğu yaygın bir şekilde kabul görmektedir. Gelişmiş ülkelerin kültürel yapısına bakıldığında okuma alışkanlığının küçük yaştan itibaren kazandırılması için büyük gayret sarfedildiği ve insana yapılan yatırımın en verimli ve en hayati yatırım olduğu görülmektedir. Kitabın değeri ancak bilgiye gereksinim duyan ve ondan yararlananlar tarafından bilinmektedir. Bu bağlamda okumayan, kitapla beslenmeyen toplumların geleceği sorunlu olacaktır.

UNESCO tarafından yapılan araştırmaya göre, Türkiye'de okuma alışkanlığının yok denecek kadar az olduğu görülmektedir. Bir Japon yılda ortalama 25, bir İsviçreli yılda ortalama 10 bir Fransız yılda ortalama 7, bir Türk ise 10 yılda ancak 1 kitap okumaktadır. Avrupa'da yüzde 21 olan kitap okuma oranı, Türkiye'de sadece on binde bir olarak görülmektedir. Okuduğumuz kitapların içeriği de çok nitelikli değil açıkcası. Türkiye'de okunan kitaplara da bakarsanız, "siyaset, aşk, cinsellik, namaz hocası" gibi birkaç temaya sıkışmıştır. Popüler kültürün önümüze sürdüğü kitaplar! Günde ortalama 6 saat TV seyreden bir toplumuz. Bu zamanı TV'ye ayıran bizler, her gün birkaç sayfa okuma zahmetine katlanamıyoruz. Ne garip değil mi?

Bilginin biçimlendirdiği yeni bir toplum yapısına doğru giderken bilgi-toplum ilişkisini sağlayacak toplumsal unsurlardan birisinin okuma alışkanlığı olacağı öngörülebilir. Bilgi toplumunda bireyin okuma alışkanlığı kazanması, okuduğunu anlaması, temel fikir ve düşüncelerini yazılı ifade etme becerisine sahip olma yetisi günlük hayatın önemli bir ihtiyacıdır (Baytun, 2013). Okuma, çağdaş olmanın ölçütlerinden birisidir. Çağdaş, yaratıcı, yapıcı ve özgür düşünceye sahip, üretken, eleştirel bakan bireylerden oluşan bir toplum olmak okuma bilinci aşlanmış bireylerle mümkündür (Gömleksiz, 2004).

2. OKUMA ALIŞKANLIĞINI DEĞERLENDİREN BİR ÖLÇÜ VAR MIDIR?

Okuma alışkanlığı bireylerin yaşamları boyunca elde ettikleri bilgileri, becerileri anlayışları güçlendirip artıran ve aynı zamanda bu değerlerin bireysel ve toplumsal yaşama uyarlanmasına olanak sağlayan bir beceridir.

Okuma alışkanlığı ve okuyuculuk derken esas olarak kastedilen; bireyin mecburiyet dışında, kendi isteğiyle ve düzenli olarak okumasıdır. Bu okuma, maddi bir amaca bağlı olmayan kültürel bir fonksiyondur.

Okuma alışkanlığının ölçüsü nedir? İyi okuyucu kimdir? Çok okumakla az okumak arasındaki fark nedir? Bu sorular; somut, bilimsel karşılıkları olabilecek sorular değildir. Burada esas olan, kişinin kendi varlık potansiyelini gerçekleştirecek ölçüde okumasıdır. Ancak bir fikir vermesi bakımından Amerikan Kütüphane Derneği'nin önerdiği ölçüt aşağıda verilmiştir.

Tablo 1: Amerikan Kütüphane Derneği (ALA) Kitap Okuma ve Kütüphane Kullanma Ölçütü

Okuma Düzeyi	Okunan Kitap Sayısı	Kütüphaneye Gitme Sayısı
Zayıf alışkanlık	Yılda 1 ile 5 kitap	Yılda 1-5 kez
Orta düzeyde alışkanlık	Yılda 6 ile 20 kitap	Yılda 6-11 kez
Güçlü alışkanlık	Yılda 21 ve daha fazla	12 kez ve daha

Kaynak: Sibel Karaaslan; Bilgi Dünyası, 2016

3. TÜRKİYE'DEKİ ÇALIŞMALARIN TANIKLIĞINDA "OKUMA KÜLTÜRÜ"

3.1. Türkiye'nin Okur-Yazar Düzeyi Çok Düşük

TÜİK (2013) eğitim verilerine göre Türk halkının ortalama yüzde 10'u halen okuma yazma bilmemektedir. Oranlar açılırsa okuma yazma bilmeyen vatandaş sayısının 2 milyon 784 bin 257 (yüzde 5), okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen vatandaş sayısının ise 3 milyon 784 bin 667 (yüzde 7) olduğu görülmektedir.

Türk halkının yüzde 28'i ilkokul mezunu, yüzde 22'si lise, yüzde 21'i ortaokul, yüzde 11'si ise üniversite mezunudur.

3.2. Evde Kitap Yok!

Milli Eğitim Bakanlığı'nın OECD işbirliğinde Türkiye çapında 15 yaşında öğrencilerden topladığı verilere göre evinde en fazla 10 kitap olan ailelerin oranı %27. Evlerin %54'ünde kitap sayısı 25'i geçmiyor. Evdeki 25 kitabın çoğunluğu edebiyat eseri değil ders kitabı veya test kitabı (PISA , 2012).

3.3. Okulda Kütüphane Yok! "Kitapsız" Eğitim!

Milli Eğitim Bakanlığı'nın Dünya Bankası ile yaptığı bir çalışma olan TIMSS, okullardaki kütüphanelerin durumu hakkında bilgiler veriyor. Türkiye'de TIMSS 2011 çalışmasına katılan 4. sınıf öğrencilerinin %1'inin okullarında 5000'den fazla farklı kitabın bulunduğu kütüphane olduğu görülmektedir. Bu oran Güney Kore'de %92 dünya ortalaması ise %32'dir. Öğrencilerin %38'inin okul kütüphanesinde 501-5000 kitap bulunurken, %37'sinin okul kütüphanesinde 500 ve daha az kitap bulunmaktadır. Çalışmaya katılan öğrencilerin %24'ünün ise okullarında kütüphane bulunmamaktadır.

3.4. Türkiye'de Öğrencilerin Yarı Okuduğunu Anlamıyor!

2015 yılı PISA rakamlarının ortaya koyduğu eğitim başarısında dünyada ilk 50 ülke arasında değiliz. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü'nün (OECD) üç yılda bir hazırladığı Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) 2015 sonuçlarına göre Türkiye, PISA 2012'ye göre ortalama 7 sıra düşerken, en çok kayıp ise okuma ve fen bilimlerinde meydana gelmiştir. Türkiye'nin PISA sonuçlarına göre sınava katılan öğrencilerdeki en önemli eksik 'okuduğunu anlama' becerisidir: "Türkiye'de bu sınava giren her iki öğrenciden birinin okuduğunu anlamadığı ortaya çıkmıştır. PISA'da okuma becerilerinde düşük performans, bir metindeki ana fikrin anlaşılmasında zorluk çekilmesi anlamına geliyor. Okuduğunu anlama oranı 2003 yılına göre gerilemiş durumda. Okuduğunu anlamada 12 sene geriye gitmişiz.

3.4. Eğitimli Kesimin Kitap Okuma Karnesi

3.4.1. Üniversiteliler (Akademyenler) Okuyor Mu?

2006 Yılında Gazi Üniversitesi Öğretim üyesi Prof. Dr. Çağatay Özdemir'in yaptığı araştırma verilerine göre (1915 öğretim üyesi katılmıştır) üniversitelerin %16'sı hiç kitap okumuyor, %72'si 1-2 kitap okuyor, %11' 3-5 kitap, % 1.4'de beş kitaptan fazla okumaktadır. İyi kitap okuru sayılmak için yılda minimum 10-24 arasında kitap okumak gerekiyor.

3.4.2. Öğretmenlerin Okuma Alışkanlıkları ve Kütüphane Kullanma Düzeyleri

Aşağıdaki tabloda öğretmenlerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarıyla ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 2: Öğretmenlerin Okuma Alışkanlıkları ve Kütüphane Kullanma Sıklıkları

Okuma Sıklıkları			Kütüphane Kullanma Sıklıkları		
Sıklık	Sayı	%	Sıklık	Sayı	%
2 ayda 1 kitap ve daha az	39	30,7	2 ayda 1 kez ve daha az	4	3,1
Ayda 1 kitap	29	22,8	Ayda 1 kez	2	1,6
Ayda 2 kitap ve daha fazla	11	8,7	Ayda 2 kez ve daha fazla	-	--
Hiç okumaz	48	37,8	Hiç gitmez	121	95,3
Toplam	117	100,0	Toplam	127	100,

Kaynak: Doç. Dr. Bülent Yılmaz, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi

Tablo 2 verilerine göre, öğretmenlerin çoğunluğunu (%37,8) hiç okumayanlar oluşturmakta, bunu sırasıyla az

okuyanlar (%30,7), orta sıklıkta okuyanlar (%22,8) ve sık okuyanlar (%8,7) izlemektedir. %40'a yaklaşan "hiç okumama" oranının böyle bir meslek grubu için oldukça yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 2'de yer alan veriler öğretmenlerin halk kütüphanesi kullanımı konusundaki sorunun büyüklüğünü somut bir biçimde ortaya koymaktadır. Buna göre, öğretmenlerin yalnızca %4,7 (6)'si halk kütüphanesi kullanmaktadır. Kısaca, öğretmenlerin çok ciddi bir kütüphane kullanma alışkanlığı sorunu olduğu açıktır. Sorunun ciddiyeti, kuşkusuz, bu meslek grubunun öğrencilerine bu alışkanlığı vermekle yükümlü ve bu konuda özellikle Türk toplum yapısı içinde en büyük sorumluluk sahibi grup olmalarından kaynaklanmaktadır. Kendisi alışkanlığa sahip olmayan bir öğretmenin öğrencilerine bu konuda yararlı olabileceği ve sorumluluğunu yerine getirebileceği kuşkulu görünmektedir.

3.4.3. Öğrencilerin Kitap Okuma Sıklıkları

Aşağıdaki tabloda öğrencilerin okuma alışkanlıklarıyla ilgili bilgiler ve öğrencilerin evlerinde kitaplık bulunup bulunmadığıyla ilgili bilgiler yer almaktadır.

Tablo 3: Öğrencilerin Kitap Okuma Sıklıkları ve Ailelerin Evinde Kitaplık Olup Olmadığı

Kitap Okuma Sıklığı			Ailelerin Evinde Kitaplık Var, Yok		
	Sayı	Yüzde (%)		Sayı	Yüzde (%)
Hiç okumaz	123	35,7	Evet	102	29,7
2 ayda 1 kitap ve daha az	124	36,0	Hayır	242	70,3
1 ayda 1 kitap	74	21,5			
1 ayda 2 kitap ve daha fazla	23	6,8			
Toplam	344	100,0	Toplam	344	100,0

İdeal olan okuma sıklığı ayda 2 ve daha fazla kitap okumaktır. Bu güçlü bir okuma alışkanlığı anlamına gelmektedir.

Öğrencilerin üçte ikisinden fazlasının evinde kitaplık bulunmamaktadır. Bu durumun ebeveynlerin bu konuda bilinçsiz ve duyarsız olduklarından kaynaklandığını söylemek her halde yanlış olmaz.

4. ULUSLARARASI BAZI ENDEKSLER VE TÜRKİYE'NİN DURUMU

Yılda ortalama okunan kitap sayısı

- Bir Japon bir yılda ortalama 25 kitap okuyor.
- Bir İsviçreli bir yılda ortalama 10 kitap okuyor.
- Bir Fransız bir yılda ortalama 7 kitap okuyor.
- Türkiye'de 6 kişi yılda 1 kitap okuyor.

Türkiye'de bir kişinin okumaya ayırdığı zamanın;

- 210 katını bir Amerikalı ayırıyor.
- 87 katını bir İngiliz ayırıyor.
- 87 katını bir Japon ayırıyor.
- Dünya ortalaması bile bizim ayırdığımız zamandan 3 kat fazla.

Kitaba, Bir Yılda Kim Ne Kadar Para Veriyor?

- Norveçli 137 \$
- Alman 122 \$
- Belçikalı 100 \$
- Avustralyalı 100 \$
- Güney Koreli 39 \$
- Dünya ortalaması 1, 3 \$
- Türkiyeli 0, 45 \$ yani 45 sent

Tablo 4: Türkiye ve Dünyanın Bazı Ülkelerinde Çeşitli Endeks ve Sıralamalar

Konu Başlığı/ Sıralama	
Kitap İhtiyacı	Türkiye'de ihtiyaç maddeleri sıralamasında kitap 235.sırada yer almaktadır
Kitap Okumaya Ayrılan Süre	Türkiye’de kitap okumaya ayrılan zamanı, Norveçli 300, ABD 210 , İngiliz 87, Japon 97’ye katlıyor. Türkiye'de günde ortalama 5 saat televizyon seyredilirken, kitap okumaya yılda sadece 6 saat ayrılıyor.
Kitap İçin Ayrılan Para	Kitap satın almak için yılda bir Norveçli 137, Alman 122, Belçikalı ve Avustralyalı 100, Güney Koreli 39 dolar ayırıyor. Dünya ortalaması 1,3 dolar iken ülkemizde ise bir kişi kitaba yılda sadece 0,45 dolar yani 45 sent ayırabiliyor.
Yıllık Kitap Basımı	Japonya'da yılda 4 milyar 200 milyon kitap basılıyor. Türkiye'de sadece 23 milyon. Nüfusu 7,5 milyon olan Azerbaycan'da kitaplar ortalama 100.000 tirajla basılırken, Türkiye'de 2000 – 3000 tiraj arasında.
Kütüphane ve Kahvehane	Türkiye’de 1412 halk kütüphanesi yaklaşık 600 bin kahvehane bulunmaktadır. 53 bin 116 kişiye 1 kütüphane düşerken 125 kişiye bir kahvehane düşmektedir(2014).
İnsani Gelişmişlik Endeksi(İGE)	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından yayımlanan İnsani Gelişim Endeksi (İGE) insani gelişmeyi, gelirin yanı sıra eğitim ve sağlığa ilişkin göstergeleri de dikkate alarak ölçmeyi hedefleyen bir endekstir. 2018 İnsani Gelişim Endeksi’nde Norveç zirvede yer alırken Türkiye, 189 ülkenin yer aldığı endeksin 64. sırasında yer alıyor.
Basın Özgürlüğü	Uluslararası Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü’nün 2013 Dünya Basın Özgürlüğü Sıralaması’nda Türkiye 179 ülke içerisinde 154. sırada yer almaktadır. Uluslararası basın meslek örgütlerine göre dünyada hapiste 348 gazeteci bulunmaktadır. Hapisteki gazetecilerin üçte biri Türkiye’de. (Gazetecileri Koruma Komitesi :CPJ)
Demokrasi Endeksi	The Economist Intelligence Unit’in 2016 Demokrasi Endeksi’ne göre Türkiye, 165 ülke arasında 97. Sırada.
Dünyada Özgürlükler Raporu	Freedom House Dünyada Özgürlükler Raporu’na göre, Türkiye kısmen özgür bir ülkedir (Hasol, 2013). Ayrıca aynı kaynaktaki Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü 2012/2013 Basın Özgürlüğü Endeksi’ne göre 179 ülke arasında Türkiye 154. sıradadır.

SONUÇ:

Yukarıdaki veriler Türkiye’de kitap ve gazete okuma oranlarının oldukça düşük olduğu göstermektedir. Bu durum ülkemizin kültürel gelişimi için önemli bir tehdittir. Birçok toplumsal sorunun temelinde işte bu kültür temelli okuma, yazma ve sanatsal etkinliklere katılımı yaşanan sorunların olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle ülkemiz için güncel gereksinimler doğrultusunda kültür politikası oluşturularak aydınlık bir geleceğe taşınmak, demokratik ve bilinçli bireyler yaratmak adına büyük önem taşımaktadır. Toplumların değişiminde ve yaratıcılığında kültürel kalkınma en can alıcı noktasını oluşturmaktadır.

Yeterince sanayileşmemiş, adalet sistemini yeterince oturtamamış, demokrasiye geçememiş ülkeler eğitimin sorunlarını çözememiş ülkelerdir. Türkiye demokrasi, basın özgürlüğü ve diğer özgürlükler yönünde de dünyada büyüklüğüne yakışmayan ölçüde gerilerde bulunmaktadır. Bu bağlamda kişinin demokrasi bilincine

ulaşmasında kitabın önemli rolü bulunmaktadır.“ Okumak, anlamak, öğrenmek, uygulamak, çağdaşlaşmak kalmak ... hepsi kitap okuma alışkanlığında yatmaktadır.

Oysa ülkemizde dün olduğu gibi bugün de kalkınma sorunu sadece maddi boyutuyla ele alınmış, kültürel kalkınma dikkate alınmamıştır. Bu, sonuçta toplumsal kültür üzerinde yozlaştırıcı bir etkiye neden olmuş, bilgi değerden düşmüş, bilgili insan itibarını yitirmiştir. Günümüzde birçok alanda liyakat sahibi ve nitelikli kişilerin kurumlarda belirli yerlere gelmesi neredeyse imkansız hale gelmiştir. İnsanlar olması gerektiğine inandığı değerler peşinden gider, kitap okumayı bir değer haline getirmediği ve bunu okulda, çarşıda, pazarda halkımıza anlatmadıkça Türkiye’de nitelikli okuyazar oranını artıramayız.

Çözüm İçin Nereden Başlamalı, Ne Yapmalı?

Türkiye’nin okuma sorununu köklü bir çözüme kavuşturmanın ilk şartı, kuşkusuz sorunu bütün boyutlarıyla görmek ve kabullenmektir. Ancak ne yazık ki, Türkiye’de okuma alışkanlığı sorunu, sahipsizdir! Bugüne kadar hiçbir kurum ya da kuruluş, Türk toplumunun bu sorununu çözme sorumluluğunu kendinde görmemiştir.

Türk toplumunun okuyan bir toplum olması durumunda nelerin değişeceği, sosyal bir tema olarak kuvvetle işlenmeli, konu, devletin en üst düzeyinden kütüphane görevlisine kadar her düzeyde ele alınmalı; sürekli kamuoyu önünde olan devlet ve siyaset adamları her fırsatta topluma “okuma” ve “kitap” konusunda sözleriyle olduğu kadar davranışlarıyla da mesaj vermelidir.

Türkiye Bir Kütüphaneye Dönüştürülmelidir!

Mahalle, köy, kasaba, kent ölçekli etkinlikler düşünülmesi; yurt dışındaki vatandaşlarımız da dahil toplumun her kesimi kampanyaya dahil edilmelidir. Ulusal ölçekte “okuma saatleri” düzenlenmeli, yazarlar ve aydınların halkla buluşması sağlanmalıdır. Oluşturulacak kitap ve okuma merkezli atmosfer, okumayazma bilmeyenleri bile okumayazma öğrenmeye özendirilmelidir.

Okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarının çocuklara ve gençlere kazandırılmasında en büyük görev, özellikle aile ilgisinin yetersiz olduğu toplumlarda, öğretmenlere düşmektedir. Çünkü onlar bilgi edinme ve edindirme sürecinin merkezinde bulunmaktadır. Ancak bunun gerçekleştirilebilmesi için de öncelikle öğretmenlerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlığını kazanmış olması gerekir. Öğretmenlerin bu alışkanlıklarının zayıflığı toplumun oluşumunu ve geleceğini, kütüphanelerin varlık nedenini doğrudan etkileyebilecek bir durumdur.

Yukarıdaki verilere bakıldığında öğretmenlerimizin yeterince okumadığını ve kütüphane kullanmadığını görmekteyiz. Yeterince okumayan ve kütüphane kullanmayan öğretmenlere sahip bir toplumun okumasını ve kütüphane kullanmasını beklemek gerçekçi bir yaklaşım olmayacak, böyle bir toplumun da çağdaşlaşma yolunda gelişmesi raslantılara kalacaktır.

Savaşı kaybeden komutana sormuşlar:

“- Neden kaybettin savaşı?

- Efendim birçok sebepim var.

- Sırala sebeplerini,

- Efendim, öncelikle hiç cephanem yoktu...

- Tamam, başka sebep sayma“ demişler. Bu yaklaşım çerçevesinde düşünüldüğünde, öğretmenler okuma ve kütüphane politikası ve kütüphanecilik açısından üzerinde titizlikle durulması, ulaşılabildiği ve araştırmalar yapılması gereken bir gruptur.

Kaynak:

1. Bülent Yılmaz, Türk Kütüphaneciliği
2. Bülent Yılmaz, Bilgi Dünyası
3. Aydın İleri, Türk Kütüphaneciliği
4. İbrahim Ortaş, Türk Kütüphaneciliği
5. Nail Yıldırım, Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi